

משרד החינוך

דגשים בנוגע לפרסום הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים

1. ההצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית המפורסמת בזאת היא דוגמה הכוללת כמה אפשרויות פתרון בתשובות הפתוחות, והיא אינה ממצה. במהלך הבדיקה ייתכן שייעשו שינויים ו/או הרחבות באפשרויות התשובה שיתקבלו על-ידי מעריכי הבחינה.
2. הפתרון להלן מביא את עיקר הסוגיות המרכזיות שהיו טעונות ליבון במסגרת המבחן, אך יודגש כי הוא איננו תשובה מלאה ומקיפה, המזכה בניקוד מלא. נדגיש כי ציון המבחן מורכב, מטבע הדברים, גם מגורמים נוספים שאינם מובאים בפתרון זה, ובהם: רמת ההתבטאות וניסוח התשובה, הקפדה על כללי הדקדוק והכתיב, התמקדות בעיקר, התבססות נכונה וראויה על הטקסט ועוד.
3. אם יתברר שנפלה טעות בהצעת הפתרון, תפורסם בתוך זמן סביר הצעה מתוקנת, והצעת הפתרון המתוקנת תהיה המחייבת. **טל"ח** (טעות לעולם חוזר) – פרסום הצעת הפתרון כפוף לטעויות, ואין בו כדי לחייב קבלת תשובה שגויה בידי מעריכי הבחינה.
4. בהתאם לחוזר מנכ"ל: טוהר הבחינות – תשע"ה/9ד, נבחן בבחינת הבגרות מחויב לפעול על פי נוהלי טוהר הבחינות כדי להבטיח הליך בחינות אמין, הוגן ושוויוני. אם יתעורר חשד שהנבחן הפר את טוהר הבחינות, יחל הליך של **החשדת הבחינה**, כמפורט בחוזר.

[קישור לחוזר המנכ"ל](#)

בהצלחה לנבחנים ולנבחנות!

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, מס' 015381, קיץ תשע"ט

פרק ראשון — הבנת הנשמע, הבנת הנקרא והבעה (45 נקודות)

חלק א — הבנת הנשמע (10 נקודות)

שאלה 1

יש לענות על כל הסעיפים א-ד.

- א. — ניסויים בבעלי חיים חשובים לבני האדם ונחוצים להם.
- ב. — תרומת הניסויים בבעלי חיים לבריאותו של האדם.
- ג. — גם ניסוי שנכשל הוא חשוב כי החוקרים צוברים ממנו ידע.
- ד. — עורך הדין וולפסון מתכוון בדבריו כי יש להשתמש בבעלי חיים לניסויים רק אחרי שמנסים אמצעים אחרים שאינם מצריכים שימוש בבעלי חיים.

חלק ב — הבנת הנקרא והבעה (35 נקודות)

שאלה 2

יש לענות על כל הסעיפים א-ח.

- 2. א. (1) יש להעתיק משורות 1-3 מילה או צירוף מילים הרומזים על תמיכת הכותב בחיסון תינוקות וילדים.
סיפור הצלחה / סיפור הצלחה כביר / בזכות (החיסונים)
(2) יש להביא שני נימוקים שמציג הכותב בעד חיסון תינוקות וילדים.
 - בזכות החיסונים פחות אנשים חולים במחלות שאפשר למנוע, ואף יש מחלות שנעלמו מחיינו.
 - עליה במספר התינוקות שאינם מחוסנים יביא לעלייה במספר התינוקות והילדים בישראל ובעולם שנדבקים במחלות קשות או מתים מהן.
 - רוב המחלות המידבקות לא נעלמו לגמרי מן העולם, וברגע שתדד רמת החסינות של האוכלוסייה, המחלות האלה יתפשטו מחדש.
 - אם לא מחסנים תינוקות וילדים שוללים מהם את זכותם ליהנות מן הקדמה הרפואית שנועדה לשמור על בריאותם.
- ב. (1) יש להביא מן הטקסט שני נימוקים של מתנגדי החיסונים.
 - הירידה במספר החולים ובמספר המתים ממחלות שאפשר למנוע, אינה נובעת ממתן החיסונים, אלא משיפור במצב הכלכלי-חברתי ובהרגלי הניקיון של הציבור כיום.
 - מתן מספר גדול של חיסונים לתינוקות גורם לעומס רב במערכת החיסון שלהם.
- (2) יש להעתיק מן הטקסט משפט אחד שבאמצעותו הכותב מפרך טענה של המתנגדים לחיסונים.
 - הירידה החדה ביותר בתפוצתן של מחלות מידבקות התרחשה רק לאחר השימוש בחיסון נגדן.
 - מחקרים מוכיחים כי מערכת החיסון של תינוקות מאפשרת להם להתמודד עם יותר מ-100 אלף גורמים מזהמים.
- ג. — לשיפור במצב הכלכלי-חברתי ובהרגלי הניקיון

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, קיץ תשע"ט

ד. יש להביע דעה בנוגע לשאלה אם הממשלה צריכה לאסור הפצה של מידע מטעם המתנגדים לחיסון תינוקות וילדים, ולנמק אותה.

התשובות שלפניך הן הצעה בלבד. תתקבל כל תשובה שיש בה נימוק לדעה.

אני סבור שהמשפט שהממשלה צריכה לאסור הפצה של מידע מטעם המתנגדים לחיסון תינוקות וילדים. למערכת הבריאות ולרופאים והאחיות יש מידע רב בנוגע לבריאות הציבור, והמידע שהם מפיצים מבוסס על מחקרים. לעומת זאת, להורים יש מידע חלקי, וההורים המתנגדים לחיסונים מפרסמים מידע חלקי זה שהוא נטול בסיס מדעי, וסוחפים אחריהם הורים שנחשפים למידע החלקי. איסור פרסום מידע כזה יכול לגרום להורים המתלבטים להיחשף אך ורק למידע מבוסס מדעית וחשיפה זו ודאי תגדיל את מספר ההורים שמעוניינים לחסן את ילדיהם.

או:

אני סבור שאין מקום לאסור הפצה של מידע מטעם המתנגדים לחיסון תינוקות וילדים. בכל העולם מפיצים פרסומים כאלה, ולכן אין טעם לנסות למנוע הפצה של מידע זה. הוא זמין ברשת האינטרנט בכל השפות. עם זאת, יש מקום לפרסם באמצעי תקשורת המונים כמו טלוויזיה, רדיו ועיתונות מודעות שמפנות את ההורים המתלבטים למידע המבוסס על מחקרים, אמין ובלתי תלוי שיגרום להורים להבין את החשיבות בחיסון תינוקות וילדים, וודאי יגדיל את מספר ההורים שיחסנו את ילדיהם.

ה. (1) יש להסביר, על פי טקסט ב, מהי "חסינות מדומה".
"חסינות מדומה" היא סבירות נמוכה להידבקות במחלות קשות ולהתפרצות של מחלות אלה, כל עוד מספר המחסנים גבוה.

(2) — נפוץ

ו. — למתוח ביקורת על הורים שאינם מחסנים את ילדיהם.

ז. (1) יש להעתיק מטקסט ב את המשפט המציין את מדיניות חיסון הילדים הנהוגה כיום בישראל.

המדינה אינה מתערבת במקרים שהורים אינם מחסנים את ילדיהם.

(2) יש להביע דעה בנוגע לשאלה כיצד היו מגיבים כותבי טקסט א על הצעת החוק הנתונה, ולנמק אותה.

התשובה שלפניך היא הצעה בלבד. תתקבל כל תשובה שיש בה נימוק לדעה.

לדעתי, כותבי טקסט א היו מאמצים את הצעת החוק הנתונה, מכיוון שהם סבורים שצריך לחסן את ילדי הגנים ואת ילדי בית הספר ממחלות קשות ומידבקות. הם סבורים שהורים שאינם מחסנים את ילדיהם פוגעים בהם ופוגעים בחברה סביבם. על כן הם ודאי היו מחייבים את הציבור בחיסון ילדי גנים ובתי ספר, ובוודאי הם היו תומכים בצעדי ענישה ומניעה במקרים שהורים לא חיסנו את ילדיהם.

ח. הבעה

יש לכתוב חיבור על אחד מן הנושאים 1-2.

בדיקת החיבור תיעשה על פי אמות המידה לבדיקת חיבור.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, קיץ תשע"ט

פרק שני – דקדוק (20 נקודות)

יש לענות על כל החלקים א-ד.

חלק א – הפועל ושם העצם

שאלה 3 (3 נקודות)

- א. (1) השורש: י-ד-ע
(2) יודעים
(3) הודיע
ב. (1) השורש: ג-ו-ב
(2) להגיב
(3) תגובה

שאלה 4 (3 נקודות)

- א. ניסיונות
ב. מספרה
ג. — השמות חיסון והתחסנות נוצרו בדרך של שורש ומשקל.
חלק ב – תקינות בפועל ובשם המספר (4 נקודות)

שאלה 5

- א. (1) למלא נימוק: הפועל בגזרת ל"א, וזו נטייתו בבניין פיעל.
(2) מציגים נימוק: הפועל בגזרת חפי"צ, ולכן יש דגש בצד"י.
ב. (1) שמונה עשר
(2) אחת

חלק ג – תורת ההגה (4 נקודות)

שאלה 6

- א. (3) בנאי
ב. (2) תקשטו
ג. (1) שבע
ד. — במילה "מידבקת" חלה הידמות מלאה.

חלק ד – תחביר (6 נקודות)

יש לענות על אחת מן השאלות 7 או 8.

שאלה 7

- א. (1) פשוט
(2) לוואי
ב. (1) מורכב
(2) נושא

שאלה 8

- א. עד תחילת שנות האלפיים מחלת החצבת, שהיא מחלה זיהומית ומידבקת, נעלמה כמעט לחלוטין, אולם לצערנו, בשנים האחרונות היא חזרה.
ב. בשנים האחרונות גדל מספר המתנגדים לחיסונים אף על פי שהחיסונים מונעים הידבקות של בני אדם במחלות קשות וכך הם מצילים את חייהם של מיליוני בני אדם.

אז:

החיסונים מצילים את חייהם של מיליוני בני אדם כי הם מונעים הידבקות שלהם במחלות קשות, אף על פי כן גדל בשנים האחרונות מספר המתנגדים לחיסונים.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, קיץ תשע"ט

פרק שלישי – תנ"ך וסיפורת (35 נקודות)

חלק א – תנ"ך (15 נקודות)

שאלה 9

- א. (1)** יש להשיב, על פי פסוקים ט"ו-י"ז, מהו הרקע לנאומו של יהודה.
- הרקע לנאומו של יהודה היה מציאת הגביע של יוסף באמתחתו של בנימין והאשמתו בגנבת הגביע בדיוק כאשר האחים היו בדרכם חזרה לארץ כנען, אל אביהם, יעקב. שליח יוסף שמצא את הגביע הגנוב באמתחתו של בנימין ביקש להחזיר את בנימין עד לחזרת האחים למצרים. האחים לא הסכימו להשאיר את בנימין במצרים לבדו והתלוו אליו ואל השליח לארמון יוסף. יוסף פסק שרק בנימין ייאסר וכל שאר האחים חופשיים לחזור לכנען, אך יהודה ניסה לשנות את החלטתו של יוסף.
- (2)** יש להשיב, על פי פסוקים ל"ג-ל"ד, מה יהודה מציע ליוסף בדבריו, ומדוע הוא מציע זאת.
- יהודה מציע ליוסף להיות עבד במצרים במקום בנימין אחיו, ולשחרר את בנימין כדי שיוכל להתלוות אל אחיו חזרה לארץ כנען, אל אביהם.
- (3)** יש להסביר את דברי יהודה: "האלהים מצא את עון עבדיך".
- דברים אלה של יהודה הם הודאה בעוול שהאחים עשו ליוסף. לדברי יהודה, כל הבעיות שהאחים נתקלו בהן במצרים הן עונש מאלוהים על העוול שעוללו ליוסף: מכירתו לעבד למצרים והטענה שלהם לפני אביהם כאילו היה טרפה את יוסף.
- ב. (1)** יש לבחור בשתי תכונות של יהודה המוכיחות את יכולת המנהיגות שלו, ולהביא לכל אחת מהן דוגמה ממעשיו או מדבריו של יהודה.
- יהודה הוא איש חכם בעל יכולת שכנוע: הוא נושא נאום בנוי היטב שבו הוא מציג ביסוס לטענתו שיש לשחרר את בנימין.
- הוא אמיץ: יהודה מוכן להתנדב ולקבל עליו את תוצאות ההחלפה עם בנימין, הוא מוכן להיות עבד ולהיענש בשם כולם.
- יהודה מקבל עליו אחריות — הוא מוכן לערוב לאחיו, ולשבת במקום בנימין בכלא המצרי עד שיחזרו.
- ג. (1)** יש להשיב על השאלה עם איזו דמות בפסוקים ט"ז-כ' (יוסף או יהודה) אתה מזדהה, ולהסביר מדוע.
- התשובות שלפניך הן הצעה בלבד. תתקבל כל תשובה שיש בה נימוק לדעה.**
- אני מזדהה עם יוסף מפני שהוא רוצה לגרום לאחיו להביא את אביהם למצרים, אך הוא אינו מעוניין לומר להם מי הוא, מכיוון שהוא עדיין לא בטוח מה תהיה התגובה שלהם. אני סבור שבאירוע כזה שהרגשות בו גואים, יוסף מתנהג למופת.
- או:**
- אני מזדהה עם יהודה. הוא מעורר אצלי הזדהות רגשית בשל היותו ערב לבנימין והחשש שלו ממה שעלול לקרות לו ולאביו אם בנימין לא יחזור הביתה, והוא מעורר בי הזדהות גם בשל הנחישות הרבה שהראה כלפי יוסף.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, קיץ תשע"ט

חלק ב – סיפורת (20 נקודות)

יש לענות על אחת מן השאלות: שאלה 10 או שאלה 11.

10. א. יש לתאר את מערכת היחסים בין שתי דמויות בסיפור שנלמד.

המחרוזת (העדי):

תשובה לדוגמה:

מערכת היחסים בין מתילדה לבין מר לואזל: מערכת יחסים זו תלויה באופייה של מתילדה, ודמות זו משתנה במהלך הסיפור. מתילדה בתחילת הסיפור מזלזלת במה שיש לה, אינה מעריכה את הטוב הקיים, היא אומללה כי היא חושבת כל הזמן על "מה היה אילו". היא מאמינה שהיא אינה מממשת את הפוטנציאל שבה, ושמעמדה מפריע לה לעשות זאת.

מר לואזל הוא נוח מזג, מסתפק במה שיש לו, הוא אוהב את מתילדה מאוד ומקבל את גורלו.

מתילדה בתחילת הסיפור מתנשאת על מר לואזל, וחולמת על החיים ש"מגיעים לה", ואילו מר לואזל מאושר בנישואיו למתילדה. הוא מחפש דרכים לרצות את מתילדה.

במהלך הסיפור, כאשר בני הזוג מבינים שהם איבדו את המחרוזת, התנהגותה של מתילדה משתנה – היא לומדת להסתדר במה שיש לה, היא עובדת בעבודות כפיים, ואף אינה בוחלת בעבודות קשות, מעמדה נמוך משהיה, אך הקשר שלה לבעלה מתחזק, ונראה שאם בתחילת הסיפור הוא היה דמות מנוגדת לה, הרי שלקראת סוף הסיפור הדמויות שלהם משלימות זו את זו.

אחרי עשרים שנה:

תשובה לדוגמה:

מערכת היחסים בין ג'ימי ולס לבין בוב מאופיינת בניגודיות – מצד אחד הם היו חברים הנאמנים זה לזה, הם הבטיחו זה לזה, בשם הנאמנות לחברותם, להיפגש אחרי עשרים שנה. ואכן אחרי עשרים שנה הם מגיעים לנקודה שבה קבעו להיפגש, כל אחד בנפרד. מצד אחר בשל השינויים באופיו של בוב – מאדם שומר חוק לעבריין מבוקש – המפגש ביניהם, שאינו כולל מגע, מסתיים במעצרו של בוב. כלומר אופיו העברייני של בוב מתנגש עם אופיו של ג'ימי שדבק בחוק יותר מבחברותו עם בוב. ומערכת היחסים שלהם מגיעה אל סופה.

ב. יש לבחור באחת מן הדמויות שבתשובה על סעיף א, ולכתוב איזה רגש דמות זו מעוררת ומדוע.

לפניך תשובה שהיא הצעה בלבד. יש להשיב על השאלה ברוח דברים אלה.

תשובה לדוגמה:

אני מזדהה עם התמימות (רחמים, תיעוב, ריחוק, לגלוג וכו') של דמות זו (מר לואזל). הדמות היא דמות חיובית (שלילית) ואני תומך ברוב מעשיו בסיפור (מסתייג מרוב מעשיו בסיפור). הוא מוותר לאשתו, הוא אינו מתווכח, הוא טיפוס נוח לבריות.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, קיץ תשע"ט

11. א. יש להשיב מהי נקודת המפנה בסיפור שנלמד, ולהסביר את ההשפעה של נקודת המפנה על הבנת הסיפור כולו.

המחרוזת (העדי):

תשובה לדוגמה:

- באחד מימי ראשון מתילדה רואה את גברת פורסטייה ומחליטה לספר לה הכול, משסיימה לשלם על השרשרת עד תום. מתילדה מספרת לה שאיבדה את השרשרת וקנתה אחרת כדי להחזיר לה, ועשר שנים עמלה עד ששילמה עבורה. הגברת פורסטייה המומה ומספרת למתילדה כי השרשרת שהשאלה לה לא הייתה אמיתית, ושווייה היה לכל היותר 004 פראנק.
- מנקודת המפנה אפשר להבין שכל שנות העמל של בני הזוג לואזל היו לחינם. לא הייתה בהם תועלת כלשהי או צורך. כמו כן מבינים מכך שמתילדה אינה מבינה דבר וחצי דבר בענייני החברה הגבוהה. היא לא ידעה לזהות שרשרת מזויפת ולא חשדה בכך כשחברתה הציעה לה לקחת מה שרק תרצה והשאלה לה את השרשרת במהירות רבה. מן הסיום אפשר להבין גם שמתילדה לא ידעה להתמודד כהלכה עם אובדן השרשרת, שכן היא לא שיתפה את חברתה בדבר.

אחרי עשרים שנה:

תשובה לדוגמה:

- בוב רואה אדם מגיע לקראתו וסבור שזהו ג'ימי, חברו משכבר הימים. הם צועדים שלובי זרוע לחפש מקום לשבת בו. בדרך בוב מדבר על עצמו. כשהם מגיעים למקום מואר הם נפנים זה לזה, ובוב רואה, לפי האף השונה, שהבחור אינו ג'ימי. הבחור מודיע לו שאומנם ב-02 שנה אי-אפשר להפוך אף רומאי לשרוע, אך אפשר להפוך אדם טוב לרע, ושהוא עצור. מדברים אלה אפשר להבין שג'ימי היה שם, וזיהה שחברו הוא פושע מבוקש.
- לאור הסיום הזה אנו מבינים שג'ימי אכן הגיע לפגישה, אולם בוב אפילו לא תהה אם השוטר הוא ג'ימי, הוא לא זיהה אותו כלל וראה בו שוטר כמו כל שוטר אחר. כמו כן אפשר להבין מן הסיום שכל התבטאויותיו של בוב כי הוא כביכול חכם מג'ימי אינן עומדות במבחן המציאות, שכן מתברר שההפך הוא הנכון. לאחר נקודת המפנה מבינים גם שמוקד הסיפור הוא הנאמנות של הדמויות.

ב. יש לבחור בדמות אחת מן הסיפור שנלמד, ולכתוב אילו מן התכונות הנתונות באות לידי ביטוי בהתנהגות של דמות זו, וכיצד תכונות אלה משפיעות על העלילה, ולהסביר את התשובה.

המחרוזת (העדי):

תשובה לדוגמה:

מר לואזל הוא אדם מסור מאוד ונאמן מאוד לאשתו. הוא אוהב אותה מאוד ומנסה לרצותה: הוא מקריב ממרצו ומכספו (קונה לה שמלה ב-400 פרנק שחסך לקניית רובה), ולאחר שהמחרוזת נאבדה הוא מקדיש עשר שנים מחייו להחזרת החוב. תכונות הנאמנות וההקרבה שבדמותו מקדמות את העלילה: מר לואזל מתאמץ כדי להשיג הזמנות לנשף ריקודים במעון השר לחינוך ציבורי, ובשל נשף זה מתילדה לווה את המחרוזת שלאחר מכן נאבדת לה, וכך העלילה מתפתחת עד שהיא מגיעה לסופה המפתיע. העלילה לא הייתה מתפתחת כך לולא אופיו של מר לואזל.

אחרי עשרים שנה:

תשובה לדוגמה:

אופיו של ג'ימי ולס מקדם ומשנה את העלילה יותר מאופיו של בוב: ג'ימי ולס הוא אדם שהנאמנות חשובה לו מאוד. בתחילת הסיפור חשובה לו הנאמנות לחברו בוב, ועל כן הוא קובע להיפגש איתו עשרים שנה מאוחר יותר. אולם לאחר עשרים שנה הנאמנות של ג'ימי ולס — לעבודתו ולא לחברו בוב, והיושרה שלו — משנים את העלילה ומביאים אותה לנקודת המפנה המפתיעה.